

ból jöttek, viszont azokat a zsidókat, akik a tudomány, az ipar, a pénzügyek területén érdemeket szereztek, hazafiaknak tartja, és nem akarja, hogy nekik bántódásuk essék. Ámde még a kis zsidók esetében is megfélemlőbbnek tartaná, ha Magyarországon vehetnék hasznukat, semhogy Ukrajnába küldjék őket.⁷³

Körülbelül öt hónappal Sztálingrád után Kállay egyre erőteljesebben kereste a háborúból kivezető utat. Erőfeszítéseinek újabb lendületet adtak a nyári események, Olaszország kapitulációja és ennek nyomán a szövetségesek hadi sikerei Olaszországban, Észak-Afrikában, a Távolság-Keleten, valamint a Vörös Hadseregéi keleten.⁷⁴ Ámde Kállayról is elmondható ugyanaz, ami 1944. október 15-e kapcsán Horthyról, hogy a legegyszerűbb katonai óvintézkedéseket sem tette meg, amivel eltorlaszolhatta volna a közelítő katasztrófa útját. A vezérkarban és általában a tisztikarban a németbarát elemek a helyükön maradtak, s az országos és helyi sajtó kevés számú kivételtől eltekintve antiszemita és antibolsevista uszítással fertőzte a lakosságot. Súlyosbította Kállay helyzetét, hogy saját pártjában, a MÉP-ben a jobbszárny bizalmatlan volt vele szemben, a jobboldali ellenzéki pártok állandó támadásainak ösztöztűze zúdult rá,⁷⁵ és a baloldali ellenzéki csoportok körében alig akadt egy-két támogatója.⁷⁶ Az ország politikai vezetői között csak a kormányzó jóindulatára számíthatott, és mindössze néhány miniszterben, Keresztes-Fischer Ferencben, báró Bánffy Dánielben és Ghyczy Jenőben bízhatott meg száz százalékgig. A magas rangú katonatisztek között nagyon kevés híve volt, a 29 főtisztből 21 volt sváb származású, és ezek jobbára a Harmadik Birodalommal rokonszenveztek.⁷⁷

Kállay a konzervatív-arisztokrata osztályérdeket képviselte, és nem mutatott hajlandóságot arra, hogy azt a megoldást válassza, amelyet az ország gyenge, ám aktív centrista és a centrumtól balra elhelyezkedő demokratikus erői ajánlottak. Ezek az erők nem egyszerűen csak határozottan elleneztek a költséges és értelmetlen háborút, de helytelenítették a zsidók ellen életbe léptetett intézkedéseket is. 1943. július 31-én a Független Kisgazdapárt, a Földmunkáspárt és a Polgári Párt terjedelmes memorandumban követelte a munkaszolgálat megszüntetését és azt, hogy a zsidókat is a rendes katonai egységekbe sorozzák be. Ebben a memorandumban egyebek között a következők olvashatók:

...A magyar alkotmányos jogrendet magasabb síkon is helyre kell állítani. A magyar alkotmány egyik legfőbb alapja a jogegyenlőség, melyet közjogilag alaptörvénynek kell tekinteni, noha nekünk nincsenek – forma szerint – alaptörvényeink, mint a papirosalkotmányú országoknak. Vagyis: a magyar alkotmány szellemében törvény nem kerülhet ellentétbe a jogegyenlőség elvével. Ha mégis létrejön ilyen törvény, aminthogy létrejött nem is egy, akkor egy